

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii II. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumerează și la poșta și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani români.

Biserica și națiune.

II.

* E lucru pus astăzi mai presus de ori-și-ce îndoeală, că actualul guvern al Ungariei face toate opintirile, ca să-și imprime statului ungar caracterul național maghiar, și că atunci, când vorba e de realizarea acestui scop, el e spriginit și de partidele opoziționale reprezentate în dieta din Budapesta.

Lucrând dar' fără de nici un control în privința aceasta, el a putut să meargă foarte departe, și astăzi nu mai avem în țeara aceasta viață românească decât în casele noastre, în bisericile noastre autonome și în școlile puse sub ocrotirea autonomiei bisericesti.

E învederat, că dănuind actuala stare de lucruri, guvernul se va folosi de toate mijloacele, ca să maghiarizeze și bisericile noastre împreună cu școlile atârătoare de ele, cum a maghiarizat biserica și școala la Ruteni, la Slovaci și la partea cea mare a conțetănilor nostri germani.

La toate așezămintele noastre de cultură și de învățământ, — ne spune „Nemzet“, cel mai autorizat organ guvernamental, în numărul dela 10 Decembrie, — cel mai dintâiu punct de vedere și cel mai de căpetenie interes și punctul de vedere național și interesul național.

Foarte firesce, fiindcă așezămintele de cultură au să facă generațiunile mai tinere accesibile pentru viața maghiară.

Primul pas pentru maghiarizarea bisericilor s'a făcut prin introducerea în școlile profesionale a limbii maghiare — deocamdată ca obiect de învățământ obligat. E lucru învederat, că în gândul guvernului acest învățământ are să iee o întindere din ce în ce mai mare, astfel ca în cele din urmă limba maghiară să devină limbă de propunere alături de cea maternă, ba singura limbă de propunere, cum e în foarte multe școlile slovacesti, rutene și germane, unde limba maternă e numai un mijloc auxiliar de instrucțiune. — Atât inspectorii școlari, cât și reuniunile de „cultură“ lucrează în direcțiunea aceasta prigonind pe învățătorii, care nu dau o destul de mare întindere instrucțiunii maghiare, și încurajând prin premii și prin fel de fel de alte favoruri pe aceia, care se disting prin exces de zel în privința aceasta.

În același timp se pun multe și mari silințe spre a îndupleca pe preoții nostri să poarte cărțile de stare civilă în limba maghiară, să dea extrase făcute din ele în limba maghiară și să-și

poarte și corespondența oficială tot în limba maghiară, într'un cuvânt — spre a maghiariza administrațiunea noastră bisericască.

Între preoții și între învățătorii nostri sunt mulți oameni săraci, mulți oameni strimțorați, mulți oameni slabi de ânger, ba în diecesa de Oradea-mare și în cea de Gherla chiar destui, care până chiar și în casele lor vorbesc mai ales în limba maghiară.

Unde găsim noi Românii garanția suficientă, că toți acești oameni vor rezista atât față cu amenințările celor puternici, cât și față cu ademăniștele lor.

Cât pentru biserica română greco-orientală, găsim garanția aceasta în sinoade și în congresul național bisericesc.

Capul bisericii române greco-or. și unul dintre episcopii acestei biserici s'au avântat, ce e drept, în viața politică și nu numai au spriginit pe guvernul, pe care Românii îl combat, ci s'au folosit totodată și de înfruirea lor spre a ne desbina, ca să formeze alături de partidul național român un alt partid român cu program guvernamental. — E lucru învederat, că asemenea arhieriei nu ne ofer nici o garanție, că preoții și învățătorii nostri vor rezista. — Dar' ce ne pasă nouă Românilor de asemenea arhierie, când prevedătorul întemeietor al bisericii, pe care o păstoresc, a pus soarta bisericii în mâinile fiilor ei. Tocmai punându-se în conflict cu simțământul comun al Românilor, acei doi arhierie s'au isolat în biserica păstorită de dinșii. Folosindu-se de puterea lor și spriginiți de auctoritățile politice, lovind ori intimidând pe unii și încercând cu favoruri pe alții, violentând conștiințele ori cumpărând sufletele, ei pot să adune împrejurul lor câțiva aderenți mai mult ori mai puțin fățarnici, pot să-și facă chiar majorități sinodale, — pot să o ducă cu chiu cu vai de ași pe mâne, dar' nu pot face, ca biserica română greco-orientală să se lapede ea însăși de un singur drept al ei, și în cele din urmă tot dela bărbăția fiilor bisericii atâră să fie în sinoade și în congres oameni, care-i îmbărbătează pe preoți și pe învățători în rezistența lor.

Nu astfel stau lucrurile, când vorba e de biserica română greco-catolică. Episcopatul catolic din Ungaria a fost în timpul celor din urmă două decenii și e și astăzi cel mai zelos propagator al vieții naționale maghiare. La Șvabii din Banat și din Țeara-Ungurească, la Slovaci, la Bulgarii și la Sârbii catolici din Baecia, pretutindenea, unde

gini sarea e întreruptă une-ori de păduri de pământ, sub care se continuă mai departe. Acest cas s'a întâmplat la Dej în anul 1802; pe fundul băii au dat de mal albastru; în urma acesteia erau să părăsească baia, dar' făcând cercetări, au săpat mai afund și, tăind pătura de mal albastru, au dat earși de sare de toată frumusețea. (p. 140—141.)

Interesantă e și introducerea capitolului cu băile de aur și de argint, în care autorul ne dă date istorice despre trecutul exploatării aurului și argintului în țeara noastră, începând din timpurile cele mai vechi, și descrie băieșitul, coburile etc. De aci voiu da în traducere pasagiul despre spălatură aurului din rîuri:

„De al doilea ram al băieșitului am amintit spălatură de aur. Acest ram nici nu se apropie de rolul ce-l joacă celalalt ram de băieșit, dar' totuși merită atențiune, ca un joc extraordinar al naturii.

„Parte mare din rîurile și pârăiele noastre au în albiile lor în măsură mai mică sau mai mare fire de aur, care sunt de obicei de mărimea firelor de năsip. Totuși mai avute sînt: Arieșul, Murășul, Streiul, Someșul-cald și Someșul-rece, Oltul, Ampoiul, Crișul-repede, Cibinul, Bârsa, Timișul; dar' de sine se înțelege, că rîurile acele, care pșerpuce printre minele noastre de aur conțin mai mult aur în năsipul lor ca celelate. Astfel Fridwalski afirmă despre Arieș, că singur acest riu a scămolit până acum mai mult aur decât se scoate pe an din băile noastre. În patria noastră

de sare întră în patria noastră pe la Turnul-roșu din România, dela Rîmnic; aici la noi se împart în două ramuri: un ram formează mine de sare la Ocna-Sibiului, Turda și Ocna-Dejului, celalalt trece pe la Cohnal, Odorheiu, Paraid și Jabenitza spre Rodna; afară de hotarele patriei străbate în Polonia până la Wieliczka, în Ungaria până la Sôvár. Lungimea dela Rîmnic până la Wieliczka este cam de 120 de mile, lățimea 15—20 de mile. Liniile ei este paralela cu Carpații.

„Ținuturile acele, care sînt silite a-și pregăti sarea din apa mării, nu pot avé idee despre avuția de sare a Ardealului. Pe unde se extind vinele de sare, sarea străbate până la suprafața pământului. Afundimea ei nu o scim, fiindcă ocele nu se sapă mai afund de 80 de stângini, dar' aceea o vedem dilnic, că sînt comune întregi, care abia își pot ara pământurile de sare și, precum e satul Sânt-Mărtin lângă Odorheiu, își sapă pivnițele în sare și sînt ținuturi întregi, care ară și samենă în sărării.

„Pe multe locuri sarea iese afară la suprafața pământului, dar' guvernul de obicei o astupă cu pământ, precum la Bilac, Sic, Homorod etc., pe care însă adese-ori îl spală ploaia, ear' cum e la Sovata și Paraid, unde dealurile de sare sînt de 20—30 stângini de înalte, este aproape imposibil a astupa sarea cu pământ.

„Fiindcă nu-i cunoaștem afundimea, nu scim pe ce este așezată. Se întîmplă însă, că până la afundimea cunoscută de 80 de stân-

preoții și învățătorii sînt romano-catolici, alături cu simțământul religios se cultivă și spiritul maghiar și se introduce limba maghiară în școala și în biserică.

Nu e oare lucru firesc, dacă noi Românii din ți în ți tot mai cu greu putem depărta dela noi temerea, că prin înfruirea episcopatului catolic asupra bisericii greco-catolice spiritul maghiar și limba maghiară vor pătrunde în viața noastră bisericască și în școlile noastre, cum în virtutea aceleiași înfruriri au pătruns la Rutenii greco-catolici?

Nici că ne este iertat să alungăm dela noi temerea aceasta, când scim căți dintre bărbății luminați, care au lucrat pentru consolidarea și înflorirea bisericii române greco-catolice, s'au plâns ei înșiși adese-ori foarte amarnic de înfruirea episcopatului catolic asupra bisericii lor.

Și nu poate decât să crească temerea aceasta, când vedem, cum o parte din clerul român greco-catolic, abătându-se dela cele mai frumoase tradițiuni ale bisericii, pe care o servește, își dă silința să introducă în viața bisericască spiritul romano-catolic și disciplina romano-catolică.

Temerea aceasta însă nu poate decât să-și înstrăineze pe Românii de biserica greco-catolică, și fiii acestei biserici, cărora nu li-se dă nici o înfruire asupra afacerilor bisericesti, trebuie în durerea lor românească să se întrebe ei înșiși: Unde găsim noi garanția suficientă, că biserica noastră nu va perde înocetul cu înocetul caracterul ei eminentemente românesc?

Nu mai în rîvna națională românească a preoții.

Adevăratul întemeietor al bisericii române greco-catolice, Inocențiu Clain, a murit în exil, fiindcă s'a simțit mai presus de toate Român; Grigorie Maior a stat în robie, fiindcă s'a simțit mai presus de toate Român; Alexandru Sterca-Siulutiu 'și-a încheiat viața cu o grea măchuire sufletească, fiindcă s'a simțit mai presus de toate Român; marii cărturari ai bisericii române greco-catolice, începînd dela Șineai și Petru Maior până la Cipariu, au ostenit în muncă grea, fiindcă se simțiau mai presus de toate Românii; marii propagatori ai spiritului național român, pe care ni-i-a dat biserica greco-catolică, s'au risipit preste tot pământul locuit de Românii, fiindcă se simțiau mai presus de toate Românii: gloria întregă a bisericii dela Blaj e românească; tradițiunile ei cele frumoase românesce sînt toate; spiritul ei mai presus de toate românesc a fost totdeauna.

„Pe multe locuri sarea iese afară la suprafața pământului, dar' guvernul de obicei o astupă cu pământ, precum la Bilac, Sic, Homorod etc., pe care însă adese-ori îl spală ploaia, ear' cum e la Sovata și Paraid, unde dealurile de sare sînt de 20—30 stângini de înalte, este aproape imposibil a astupa sarea cu pământ.

„Fiindcă nu-i cunoaștem afundimea, nu scim pe ce este așezată. Se întîmplă însă, că până la afundimea cunoscută de 80 de stân-

Și pentru Românii în genere, și pentru fiii bisericii greco-catolice îndeosebi garanția suficientă este, că biserica aceasta ne dă și astăzi numeroși luptători naționali, destoinici propagatori de cultură și mulți preoți, care, ca Dr. Vasilie Lucaciu, Dr. Grigorie Silași, protopopul Berinde, Vasilie Podoabă, protopopul Macaveiu și mulți alții, se inspiră din faptele părinților și duc mai departe lucrarea începută de întemeietorii bisericii lor, care s'au jertfit pe sine ca antemergători culturali ai poporului românesc.

Cum rămâne însă cu garanția aceasta, când vedem, că din Oradea-mare se introduce limba maghiară în gimnaziul din Beiuș, ear' din Gherla se iau măsuri disciplinare contra protopopului Berinde?

Ar trebui să fim foarte lipsiți de pricepere noi Românii, pentru-ca să credem, că afacerea cu steagul dela Beiuș ori slujba bisericască dela Sătmar sînt cauze, eară nu preteate. Vorba e de executarea unui plan demult plănuit și de combaterea spiritului tradițional al bisericii române greco-catolice prin persecutarea preoților ce-l propagă.

Cercurile conducătoare ale acestei biserici nu mai cutează, nu mai pot ori nu mai voesc să păstreze spiritul acesta!

În timpul celor din urmă două decenii episcopul greco-catolic a stat în rezervă și nu ni-a dat nici un ajutor în lupta grea, pe care o purtăm, dar' n'a abusat de influența lui spre a ne desbina și descuragia, nu 'i-a făcut servicii directe adversarului nostru, nu ne-a silit să-l combatem: are să fie de aici înainte altfel?

Noi n'avem să susținem interesele nici uneia din bisericile române decât până unde ele sînt identice cu ale poporului român. Atunci însă, când din Gherla se pune la îndoală identitatea aceasta, trebuie să le aducem aminte arhierilor români greco-catolici, că păstrînd în mâinile lor toată puterea bisericască, au primit ei singuri și întreaga răspundere pentru soarta bisericii păstorite de dinșii.

E lucru întors pe dos a cere, ca acela, care el însuși nu se simte îndemnat a se expune pentru cauza națională română, să se avînte în viața politică, ba să se pună chiar în fruntea unor luptători, care din chiar al lor îndemn se expun în fiesce-care ți. Acela, care întră din chiar al lui îndemn, mînat de durerea pentru poporul românesc, ori-și-care ar fi pozițiunea lui, e salutat și urmat, cum a fost și este domnul general Traian Doda, cu cea mai gene-

ducînd cu sine între altele o masă lungureață, hârlă (un fel de covățică deschisă la un capăt) și cornul. Pe țerm își așează masa astfel, că un capăt al ei să stea aproape pe pământ, ear' celalalt mai sus.

„Pe masa astfel așezată așterne un țol, apoi își umple corfa cu năsip de pe țermul rîului, îl toarnă pe masă și varsă pe el mereu la apă, până-ce se spală năsipul. Munca aceasta fizică o continuă ziua întregă. Când îi vine pofta de a-și vedé norocul, clătare țolul; atunci află un amestec de năsip și de țer, aramă și de aur. Acesta îl varsă în hârlă, pe care o scutură, până-ce se alege și iese afară întéiu năsipul, apoi praful de țer, apoi cel de aramă și în sfîrșit îi rămâne câteva fire de aur. Pe aceste le închiagă cu argint viu și aurul astfel căștigat îl duce la cămară, căci trebuie negreșit să-l schimbe. (p. 174—175.)

După mine, în următoarele două capitole (capitolul X. și XI.) se descriu rari-tățile idrografice, anume: în capitolul al X-lea se descriu apele minerale, scaldile, în al XI-lea cascade, lacuri și rîuri. Rari-tățile idrografice, precum am amintit la început, cuprind partea mai mică a opului și descrierile sînt relativ mai slabe. Autorul însuși ne spune (p. 191), că din lipsa de material și date, nu va pute face descrieri complete, deși după-cum se exprimă el, „chiar și numai despre văile rîurilor noastre s'ar pute compune o monografie foarte interesantă. (p. 242.)

* Poporul român din Munții-Apuseni numesc oficial unde se schimbă aurul „cămară“, ear' pe oame-nii privați, care schimbă aurul, îi numesc „gozari“.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Din literatura geografică a Transilvaniei.

(Erdely földrajzának, de Ladislau Kóvári, Oluj, 1853, 8-av, pag. 260.)

Dare de seamă

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare și fine.)

Înainte de a merge mai departe cu darea mea de seamă, voiu să dau în traducere două pasaje scoase din introducerile ce le face autorul la aceste capitole. În introducerea capitolului, care se ocupă cu minele de sare, autorul ne vorbește despre poziția (așezarea) sării în solul transilvan și despre izvoarele de sare, ne face istoricul exploatării sării și descrie modul de exploatare și manipulare (transport) al sării, după-cum se făcea aceasta pe la mijlocul secolului present.

Despre răspîndirea și așezarea păturilor de sare eată cum scrie autorul: *)

„Ardealul așa bogăție de sare are, încât, după-cum se exprimă Fichtel, ar fi în stare să provadă cu sare Europa în decurs de mii de ani. Sarea ardeleană aparține vinelor de sare, care se ramifică în Ostul Europei. Vi-

*) Mai cu seamă după Fichtel: Beiträge zur Mineralgesch. Siebenbürgens, II. Theil, Geschichte des Steinsalzes, 1750.

mis și înainte de asta cu trei săptămâni. Atunci stânga extremă nu l-a aprobat, acum însă declarațiunea lui a fost cu bucurie întipărită, pentru că prin procesul de soluțiune în șirurile ei și în urma experiențelor făcute în provincie, partidul a ajuns la convingerea, că nu poate să meargă mai departe și nu mai poate să ajungă nimic. Acesta e adevărul. Nu stânga extremă a învins, ci dl Tisza.

Mai interesante sînt sofismele dărilor „Pester Lloyd“, prin care el voese să scoată pe dl Tisza din încercătura, în care a ajuns în urma declarațiunii din urmă. „Să se mai stabileze odată faptul“, ține guvernamentul pestan, „că ministrul-președinte prin declarațiunea sa dela 11 Decembrie a repetat numai ceea ce a promis cu vre-o câteva zile mai înainte la proiectul de rezoluțiune al lui Perczel, și că această promisiune stă eară în consonanță cu vederile, pe care le-a exprimat la începutul sesiunii despre dreptul de cetățean al lui Kossuth. Dl Tisza dela început a declarat, că asprimea legii nu se extinde asupra lui Kossuth, deoarece el și-a asigurat dreptul de cetățean de onoare a mai multor orașe. O schimbare a legii singur numai cu considerarea la dreptul de cetățean al lui Kossuth a fost de prisos, și în acest înțeles a declarat domnul Tisza, că nu ține de lipsă modificarea. Asta însă nu exclude deloc, ca legea să se modifice din punct de vedere general, din motivele unei necesități generale. Prin urmare el a dat numai expresiune ideii unei revisiuni de lege generale, fără nici o tendință specială personală. Acesta e adevărul, toate celelalte sînt contrariul.“

Cară va să țică, prelungă cuvîntul general se învîrtesc guvernamentali nostri. Cum vine atunci cu toate acestea dl Tisza, ca numai acum din incidentul afacerii dreptului de cetățean al marelui revoluționar să se gîndească la revisiunea legii despre încolat din considerări generale? Cu asemenea sofisme pot să fie duși în rătăcire găgăuții, dar' nici-odată nu se vor afla oameni politici serioși, care vor crede lucrurile aceste. Dl Tisza a cedat față cu amenințările opoziției extreme. Acesta e adevărul. Urmările se vor vedea mai târziu.

Formarea unui nou partid catolic în Austria.

Precând în Ungaria dl Coloman Tisza trebuie să retireze dinaintea opoziției externe, care de un timp încoace mină de minune apa pe moara ultramontanului Apponyi, în Austria s'a inițiat o agitațiune pentru formarea unui partid catolic centralistic, care în curînd va publica un apel, din care „Kölnische Volkszeitung“ extrage următoarele lucruri interesante:

Partidul popular german-conservator cere libertatea bisericii, profesionalitatea școlii și clădirea ordinii de stat pe baze creștine; el se pune pe terenul constituțional, intervine pentru poziția de putere mare a monarhiei, precum și

Cu toate aceste descrierile apelor minerale și ale scîldilor cuprind date însemnate și sînt prețioase.

Autorul ne face cunoscute mai pe lung sau mai pe scurt 33 de localități cu izvoare de ape minerale și cu scîldii. Mai pe larg sînt descrise scîldile dela Vâlcele, Borsec, Tușnad și Rodna (Sân-Georgiu). La aceste, precum și la alte scîldii mai mici, ne face istoricul lor, ear' la multe ape minerale ne comunică părțile constitutive, după analiza chimică, făcută de diferiți învățați și mai cu seamă după opul: „Übersicht d. Arzneimitteln, Wien 1851“, de Diegelmann. Mai amintesc aci și aceea, că în introducerea capitulului cu scîldile, autorul ne dă o scurtă privire istorică asupra balneografiei transilvane.

Capitolul al XI-lea (cascade, lacuri, rîuri), cuprinde puține descrieri, dintre care două-trei, cum e d. e. descrierea lacului Sfânta-Ana, a Murșului etc., sînt de ceva valoare. Autorul însuși recunoaște, că cuprinsul acestui capitol e defectuos, deși numai referitor la cascade, căci eată ce ține în introducere:

„Rîulețele noastre formează câteva cascade foarte interesante. Cîte sînt de aceste în patrie, nimeni nu e în stare să spună. Din Carpații-sudici, care sînt mai cunoscute, și din regiunile de brădet ale romanticilor Munți-Apuseni voiu înșira câteva, spre orientare.“ (p. 224.) Expresiunea aceasta

pentru egala îndreptățire a regatelor și țerilor din Austria și cere introducerea dreptului de alegere egal în comunele rurale prelungă reducerea posibilă a censului; el scutește drepturile naționale ale deosebitelor popoare din Austria, precum și dreptul statului cu privire la limba de comunicare; el aspirează la îmbunătățirea raporturilor sociale și economice ale industriștilor, țeranilor și lucrătorilor, la o economie înțeleaptă în gospodăria statului, precum și la o împărțire dreaptă a poverii dărilor prelungă o cruțare posibilă a claselor populațiunii mai puțin avute etc. etc.

Din camera franceză.

În ședința ei dela 14 l. c. camera franceză a discutat proiectul despre fondurile secrete. Conturier (radical) combate proiectul drept un proiect imoral și fiind în contradicție cu principiile republicane. Ministrul de interne Constans declară, că guvernul are trebuință de informațiuni, spre a suprima încercări dușmănoase, aceste cheltuieli servesc singur numai pentru siguranța publică și nu sînt deloc destinate pentru presă. Acceptarea acestor credite va fi o dovadă a încrederei; dacă camera ar respinge creditele, el ar trebui să și părăsească oficiul. Ernest Roche (boulangist) ține, că aici se tractează de un mandat de plătire, care se prezintă după alegeri. Dacă majoritatea votează fondurile secrete, aceasta o va face din mulțumire față cu binefăcătorului ei. Gacois cetesce în numele mai multor deputați o declarațiune în favorul acceptării proiectului. Cliche combatte creditul și atacă majoritatea republicană, căreia îi face imputarea, că voese să și mențină pozițiunile. Camera hotărăse în sfîrșit cu 332 contra 166 voturi acceptarea proiectului drept basă pentru desbateră specială. Cei dintîi doi articoli au fost acceptați cu mare majoritate. Întreg creditul de 1,600.000 franci pentru fondurile secrete a fost acceptat cu 290 contra 192 voturi.

Puterea armată și fortificațiunile României.

(Urmare.)

Hotărîte într'o vreme, când relațiunile prietenești ale României cu liga de pace a Europei-centrale erau demult un secret public, executarea proiectelor românesce de fortificațiune n'au putut fi combătute decât din partea Rusiei. Însă apucăturile diplomației rusești și agitațiunile presei rusești, căreia, se înțelege, nu i'a plăcut să vadă România punându-se într'o stare de apărare, care îi îngreunează Rusiei, dacă și nu-i zădărnicesc ea totul, folosirea României ca țeritor de trecere sau ca cartier general al armatei rusești, n'au putut să împedecă guvernul lui Brătianu în executarea proiectului de fortificațiune, sprîginit cu energie de regele. Tot așa de puțin a intrat și Belgia în intrigile țesute contra generalului Brialmont, edificatorul fortăreței Anvers, pe care guvernul din București l'a angajat ca consilier tehnic la executarea proiectelor de fortificațiune. Din contră prin comedia și plenipotențe primite, generalul Brialmont a devenit în pozițiune de a-și duce în

din urmă se potrivește pentru întreg cuprinsul capitulului.

Capitolul din urmă (XII) cuprinde trei schițe, în care se resumează oare-cum întreaga înfățișare orografică a țerii. În cea dintîi, sub numirea de „șesuri“ (câmpii), se caracterizează văile mai largi și micile noastre șesuri, ear' în cele două din urmă, sub numirea de „platouri“, se dă o caracteristică a Munților-Apuseni și a Câmpiei. Numirea de „platu“ însă nu e potrivită, neavînd formă de platu nici Munții-Apuseni, nici Câmpia. Dealțum schițele aceste nu sînt altceva, decât nise caracteristice generale ale ținuturilor respective.

Acesta este cuprinsul cărții lui Kóvári despre raritățile naturii în patria noastră. La observările ce am făcut până aci despre unele scări ale ei am de-a mai adăuga următoarele: Poziția locurilor și localităților autorul nu o determină prin grade, neavînd poate să dea cărții un aer prea științific, ci locurile ce se descriu se determină prin alte locuri și localități din apropiere. Dar aceste determinări sînt une-ori vage și neprecise. Astfel d. e. despre „Muntele-Mare“ din șirul nordic ține: se află „la Lăpuș“ (p. 50), fără ca să ne spună, că la care Lăpuș; — despre Scărișoara ține foarte neprecis: „se află între Abrud și Ofenbaia“ (p. 125); despre satul Clîțu ține, că e lângă Jibeu (p. 110), ceea ce nu e tocmai corect; despre minele de sare dela Paraid ține, că sînt între Odorheiu și

deplinire misiunea sa de încredere atât de iute, încât deja în Ianuarie 1886 s'au putut ține pe platoul dela Cotroceni, lângă București, probele de tir cu epulele cuirasate destinate pentru forțurile detașate ce sînt a se așeza după planul lui Brialmont în giurul capitalei. Oficerii din toate armatele Europei au asistat la aceste probe, al căror rezultat mai important pentru tehnica de fortificațiune a timpului nostru este, că întrebarea, că cilindru sau cupola este forma cea mai bună a turnurilor cuirasate, s'a rezolvat definitiv în defavorul forme cilindrice.

Așteptările, puse de cercurile oficerilor superiori din România, crescute în mare parte în Franța, în turnurile cilindrice confecționate după planurile majorului Maugin decătră societatea Montgolfier din Chaumont, nu s'au împlinit. Deși materialul acestora este atât de abundant și capabilitatea lor de manevrare este incontestabil mai mare, totuși turnul de probă francez a fost învins la probă de turnul cu cupolă, pus de probă de casa Gruson din Bukau-Magdeburg și lucrat după planurile locotenent-colonelului german Schumann, așa că Germania a rămas învingătoare, deși mai mulți oficerii superiori s'au întrepus pentru Maugin.

Ce se ține de fortificațiunea Bucureștilor, care va forma centrul tuturor fortificațiunilor României, print'însa rezidența României va fi transformată într'o mare tabără întărită, care în cas de lipsă va pute forma punctul de razim chiar și pentru o armată de 150.000—200.000 de soldați. La început au fost prevăzute în planul lui Brialmont 18 forțuri detașate de trei mărimi diferite. Dispozițiunea din urmă a fost însă mai târziu abandonată și acum se clădesc, afară de cele două forțuri mari dela Otopeni și Afumați și Nord și Nord-Ostul Bucureștilor, toate celelalte forțuri în mărime mijlocie. Dela București fiecare fort este departat în distanță diametrală de 13 kilometri și laolalt formează în brău fortificator în circumferința de aproape 11 miluri germane, așa că între fiecare două forțuri mai are loc câte o baterie întărită. Legătura între singuraticele forțuri, a căror escarpă artificială dominează șesul extins din giurul Bucureștilor chiar și peste cercul de acțiune al tunurilor, o întreține o cale ferată circulară menită exclusiv pentru scopuri militare, care la rîndul său este legată cu toate liniile, care intră în București.

Judecând după ordinea, în care s'a început clădirea singuraticelor forțuri, s'a luat în vedere în prima linie clădirea forțurilor, care au o importanță strategică în urma pozițiilor lor lungă liniile ferate și alte căi de comunicațiune. Însă judecând după starea actuală a lucrurilor, toate forțurile vor fi terminate în decurs de doi ani. Afară de turnurile cuirasate, care vor fi înarmate cu tunuri de 12 ctm. calibru și al căror număr total va fi de 36—40, vor mai primi forțurile și poate și baterii întărite și scuturi cuirasate (Panzer-schirme) cu tunuri mobile de 5.3 ctm. calibru, care, fiind cea din urmă invenție a genialului tehnic de artilerie Schumann, răposat de atunci, vor fi menite să joace un rol de frunte de deosebire în fortificațiunile liniei Galați—Nămolosa—Focșani.

Pe rînd, după-cum s'a amintit deja, brăul de fortificațiune dela București, care cuprinde mai mult ca 9 miluri pătrate, în urma întregului său aranjament este menit să servească în cas de trebuință drept scut pentru întreaga armată română, fiind o tabără întărită de stilul cel mai mare, linia de fortifica-

Murș-Oșorheiu, (p. 153), o determinațiune neprecisă etc.

Dintre puținele erori ce am aflat fie amintite următoarele: despre muntele Tîbleş la descrierea specială susține, că se află în șirul vestic al Carpaților (p. 54), cu toate-că pe p. 50 îl înșiră corect între piscurile Carpaților nordici; despre Ofenbaia ține greșit, că este situată pe țărmul stîng al Arișului (p. 178); poziția satului Zovan o arată greșit „spre Nord dela Șimleu“ (p. 216); de eroare putem considera și aceea, că muntele Vlădeasa îl descrie între munții interni, cu toate-că e munte mărginaș spre Ungaria etc.

Abstrăgînd dela aceste, trebuie să recunoaștem, că autorul a adunat cu mare diligență datele referitoare la raritățile noastre, ceea ce se vede din multele izvoare, pe care le-a folosit și le citează în opul său. Și dacă cu toate aceste multe rarități, mai cu seamă hidrografice, au rămas nedescrise, ear' unele descrieri sînt mance, cauza este mai cu seamă aceea, că autorul n'a aflat date suficiente despre ele. Dar' aceasta puțin detrage din valoarea generală a cărții. Ea rămîne a fi un magazin de date și descrieri interesante din sfera geografiei fizice și meritul ei este cu atât mai mare, cu cât înainte de aparițiunea ei nu a fost nici un op, în care să se afle descrie, ca într'o colecțiune, atâtea rarități pitorești din țara noastră.

Turda, în Decembrie 1889.

țuni Galați—Nămolosa—Focșani este menită să țină calea dușmanului, fie că vine acesta dela Marea-Neagră pe Dunăre în sus, fie că vine prin văile și rîurile moldovene greu de apărut dela Nord spre Sud.
(Va urma.)

CORESPONDENȚA „TRIBUNEI“.

Deva, la 10 Decembrie 1889.

În giurul „Tribuna“ s'a luat o notiță, altcum apărută prima-dată în „Luminătorul“, în care se țice, că: „în Baia-de-Criș s'a înființat o bancă de credit și economii românească“. Aceasta s'a întemplat prin luna lui Maiu a. c.

Purul adevăr este, că nu a fost deloc vorbă a se înființa o bancă românească în Baia-de-Criș și ea nu s'a înființat până astăzi. Cei-ce au întorsat „Luminătorul“ și posibil „Tribuna“ au voit cu intențiune să amăgească și se ducă în eroare publicul român, ca să-și poată câștiga acționari. Astăzi, când obrănsnicia nu mai cunoaște margini, credem în interesul publicului zarandan a trage jos masca și a arăta cum stă lucrul cu banca din Baia-de-Criș.

Prin luna lui Martie a. c. pe cățiva Maghiari din Baia-de-Criș i'a ajuns durerea de poporul zarandan român, drept ceea ce și formară un comitet de fundațiune pentru înființarea unei bănci — firesce maghiare, — în Baia-de-Criș. În frunte se pune un anume Năbrăczky, advocat de ieri sosit în Zarand, — om de trebură, — și ca să atragă, veți Doamne, publicul român, intrară în comitet și doi cumnați români, Tomuța și Gligor, precum se spune.

Lucrul merse strună până aci. În reprezentața comunală din Baia-de-Criș, ținută în Martie a. c., s'a adus concluziunea, ca comuna Baia-de-Criș să iee 20 acțiuni à 50 fl. v. a.

Se eximite apelul, — în limba maghiară, — se fac subscripțiuni. Cine era însă să meargă pe la Românii, ca să se facă acționari? Aci erau domnul Gligor și cumnatul său. Cel dintîi își ia inima în dinți și rușinea la o parte și se ia după acționari, — unii plătesc și bani; eară alții nu. Și scriți sub ce pretext s'au câștigat și acționari români? Li-s'a țis oamenilor, că dacă vor fi mai mulți acționari români, banca va fi românească și protopopul Dămian din Brad va fi ales președinte! Astel a fost amăgît publicul. S'a aflat și juși și cățiva oameni, care din alte considerațiuni au luat acțiuni. Între acționarii români lipsiau însă frunțașii Zarandanilor, la care nu au cutezat să meargă cu apelul.

Publicul român nu avea încredere. Acțiunile subscrise nu au fost deajuns. Românii nu vreau să participe. Cei care au dat bani se vedă amăgiți. Au trecut 60 zile și comitetul de fundațiune, care a adunat și bani, nu convoacă constituanta și nu a mai convocat până astăzi nici o întrunire. Ce s'a făcut cu banii adunați, nu șcim!

Șcimt este, că în sensul legii comitetul a abusat, nedându-și seamă până astăzi de bani.

Unii acționari, vedînd cum stă lucrul, și-au cerut paralele date înderēt.

Astăzi de nou s'a resuscitat înființarea acelei bănci și se umblă după subscrierea de acțiuni pe la Românii. În notariatul Rîșcolței ni-se scrie astăzi că au fost adunați membrii din reprezentanțele comunale și li-s'a țis, că: „Trebuie să dea bani pentru gimnaziul din Brad“, — în fapt însă vreau să se stoarcă acțiuni dela reprezentanțele comunale pentru înființarea băncii maghiare din Baia-de-Criș. Aci este obrănsnicia, pe care o denunțăm publicului.

De înființarea unei bănci maghiare, ear' nu române, e vorba și a fost. Dacă mai merită încredere comitetul de fundațiune, care 9 luni de țile nu și-a dat seamă de banii adunați, subscrieți-le acțiuni! Dacă nu, alungați din ușile voastre pe cei-ce vă cer subscrieri! Amintim însă oamenilor din popor, că nu mai sînt obligați a solvi ratele pentru acțiuni și-și pot pretinde banii înderēt, după-ce comitetul timp de 9 luni nu și-a dat socoteala.

Un acționar.

CRONICĂ.

Numire. Președintele tribunalului reg. din Sibiu a numit pe juristul absolvent Coloman Loyczel practicant în drept cu diurnă la judecătoria cercuală din Sebeșul-săsesc.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny“ publică următoarele schimbări de nume: Eduard Lamla în „Liget“; Mihail Schwarz în „Felcete“; Henric Grünfeld în „Garai“; Armin Münz în „Mervai“; Sofia Kohn în „Kovacs“; Ioan Stevtjât în „Balási“; Caspar Grünwald în „Orids“; minoronii Emil și Hugo Schlesinger în „Szász“ și Avram Berger în „Berkes“.

Camere medicale. O deputațiune de medici din Budapesta s'a prezentat la ministrul de interne contele Teleki și i'a

predat un proiect de lege relativ la crearea camerelor medicale, elaborat din însărcinarea adunării medicilor ungari, ținută în Tátra-Füred. Ministrul a promis, că va studia proiectul.

Institut de bacteriologie în Budapesta. Profesorul de universitate din Budapesta Dr. Andreiu Högyes a fost înaintat înainte de asta cu mai multă vreme o cerere la ministrul reg. ung. de interne, în care se roagă pentru permisiunea de a întemeia în Budapesta un institut pentru vindecarea bolnavilor de turbare. Ministrul a provocat pe profesor să i aștearnă în conțelegere cu corpul profesoral propuneri concrete cu privire la institutul ce e a se întemeia.

Alegerile de reprezentanți orășenesi în Caransebeș, servite în 10 l. c., au avut următorul rezultat: S'au ales, respective reale, reprezentanți de până acum: Elie Curas și Ioan Popoviciu, căp. pens.; Ioan Stoian, paroch; Ioan Bona, Achim Sirbu, Ioan Beltean; ear' noi s'au ales: I. Thopal, căp. pens.; Ioan Mihaiu, Luca Jurcovici, Mitru Lazarescu, I. Tumanca și Petru Rabagia, toți pe 6 ani.

Alegerile comitatense în comitatul Albei-inferioare s'au servit la 13 l. c. Alesi au fost: de vicecomite Ioan Csato, de protonotar Török, de vicenotari: Gaspár și Varro; de președinte la scaunul orfanal Nicolae Toth, de asessori la același scaun Jaska și Veress; de protopretori: Damo, Teleki, Köblös, Szász, Simonffy, Rácz și Ikrich; de pretori Pongrácz, Chirilla și Presia; de cassar Koncz, de controlor Benedek.

Necrolog. Nicolae Ciugudeanu, vechiu notar comunal în Poiana-Sibiului, decoraț cu „crucea pentru merite“, un harnic tată de familie, a răposat la 13 n. l. c. după un greu și îndelungat morb. Înormîntarea i-se face astăzi.

— Studenții români dela universitatea din Cluj anunță moartea tinărului Eugeniu Pop, medicinist de anul al treilea, care a răposat la 12 l. c. și s'a înormîntat la 14 l. c. n. în Cluj.

Un capitol din libertatea alegerilor.

Foile din Budapesta scriu, că în cercul electoral Neograd, vacant prin moartea deputatului Huszár, se comit minuni de cortsire și ingerențe din partea organelor administrative. Și ce e mai interesant, partidul guvernamental n'a pus candidați în acest cerc, ci lupta electorală urmează între doi candidați opoziționali, între baronul Andrássy din opoziția moderată și Dr. Visontai din stînga extremă. Autoritățile administrative „spriginesc“ pe opoziționalul moderat, dar' îl spriginesc atît de scandalos, încât ministrul Teleki s'a vedet îndemnat să le adreseze o ordinațiune, în care îi face responsabili pentru toate ilegalitățile, care s'au comis și se vor mai comite.

Dr. Alexandru Matlekovits. Se știe, că în contra fostului secretar de stat în ministerul de comerț Matlekovits s'a ordonat cercetare disciplinară, cu care a fost concretă o comisiune sub preșidul secretarului de stat din ministerul de culte Dr. Albert Berseviczy. Comisiunea, după-ce a ținut mai multe ședințe, a hotărît, că cercetarea nu se poate continua, până când procesul criminal contra defraudantului Kokán nu se va termina print'ro sentență judecătorească ajunsă la valoarea de drept. În acest sens s'a făcut raport și cătră ministrul.

Un abate fals. „Neues P. Journal“

aduce știria, că de cîteva vreme cutriără țeara un individ, care se dă de abate Benedictin din Ierusalim și Dr. în teologie și face negoț cu cununi de rose pretinse sfințite în Ierusalim și cu fesuri turcești. Primatele Ungariei, după-cum împărtășesc „P. Hirap“, a adresat clerului seu o circulară, în care „îi interdicte pe teritoriul diocesei sale cetirea de misse lui Iacob Corenianu (așa se chiamă pretinsul Dr.), care se dă de abate și petrece de un timp încoace în Budapesta, face negoț cu cununi de rose, fără însă de a pute legitima misiunea sa în Ungaria prin un atestat dela Congregatiune de propaganda sau dela preșidul seu, ceea ce se aduce la cunoștința preoților mireni și de ord“.

Nenorocire pe calea ferată. Din Pojon i-se depeșează lui „Neues P. Journal“, că tunelul cel mai aproape de Pojon a fost la 14 l. c. 6 ore seara scena unei mari nenorociri. O mașină ce venia dela Blumenau s'a ciocnit în mod vehement cu mașina de rangiere ce venia dela Pojon, care ducea câteva vagoane. În urma ciocnirii ambele mașini s'au sfărîmat total și toate vagoanele au derailat. Mașinistul și doi fochisti au fost foarte greu răniți, cel dintîi e în pericol de viață. Toți trei au fost duși în spital. Nenorocirea ar fi fost și mai mare, dacă cumva personal de serviciu nu ar fi fost aruncat în urma ciocnirii departe. Trenul accelerat dela Budapesta din astă cauză a plecat din Pojon cu o întârziere de o oră. S'a introdus cea mai strictă cercetare.

Aniversarea suirii pe scaunul metropolitan a primatului din România. Cetim în „Timpul“: Ieri a fost a 3-a aniversare a suirii pe scaunul metropolitan a I. P. S. S. metropolitan primat Isosif. Clerul mirean a sîrbătorit această aniversare cu mare pompă anul acesta, din partea căruia s'au ținut mai multe discursuri și s'au declamat versuri făcute pentru această ocaziune. I. P. S. S., aduce mișcat de această spontană manifestare a sentimentelor de iubire și devotament, a binevoit a mulțumi clerului în terminii cei mai

călduroși. I. P. S. S. a primit numeroase vizite și felicitări de prin mai multe districte.

Cas de moarte. Cardinalul Coelestin Ganglbauer, arhiepiscopul-principe romano-catolic din Viena, a murit alaltăieri, Sâmbătă, în 14 l. c. la orele 2 d. a.

O donațiune de două milioane. D. Krupp, marele fabricant de tunuri, a făcut o donațiune de 2 milioane mărci menite înființării unei bănci de împrumuturi pentru lucrători, care ar voi să-și construiască case.

Regina Victoria a Angliei. După cum află "Truth", regina Victoria a Angliei va pleca probabil la Rosalia în Germania, ca să cerceteze pe fiică-sa văduva împărăteasă Frideric.

Boala prințului de Wales. Asupra boalei prințului de Wales se comunică din surse autorizate: Prințul suferă de ficat, nu de rinichi, boala e veche. Medicii îi prescrieră să nu mănânce decât mâncări de lapte; dar prințul n'a observat dieta și de aceea boala a luat din nou un caracter acut. Nu e însă nici un pericol.

Influenza. Iverea frigurilor numite "Influenza" în Rusia și Danemarca, Germania, Franța și la noi, și îngrijirea, care produce în alte țări, dă un interes următoarelor observațiuni, pe care le găsim în "Journal de St. Petersburg" și care desminte mai cu seamă acea credință îngrozitoare, că influența ar fi precursora a holerei. "Un doctor, care dorește să fie incognito, a publicat în "St. Petersburg Zeitung" un studiu interesant, înălțând categoric presupunerea, că frigurile epidemice și influenza, care bătute acum Petersburgul și mai multe alte orașe ale Rusiei, ar pute fi antemergătoare holerei.

Autorul constată mai întâi, că știința medicală a distrus vechiul prejudețiu, după care se atribuiau boalele contagioase diferitelor cauze atmosferice și condițiuni pământului. Amintesc apoi, că influența s'a ivit la Petersburg în 1782, 1788, 1799, 1833, 1855 și 1857, fără ca nici o epidemie de holera să o urmeze. Dimpotrivă, am avut în 1866 și în 1881 holera, fără apariția prealabilă a influenței. Și apoi nu poate exista nici o legătură între aceste două maladii, deoarece influența a fost totdeauna importată în Rusia dela Nord-Vest și holera dela Sud-Vest. Se știe, că acum holera există în Persia. Epidemia ar pute natural să treacă frontiera, dar măsuri energice au fost luate să se-și taie drumul. În tot cazul aceasta n'ar justifica erorii nici-decum o presupunere, care n'are nici un fundament științific.

Dinastia Bonaparte și dinastia Romanov. Prințul Louis Napoleon, care, precum se știe, a intrat într-un regiment rusesc de dragoni, precum scrie "M. Zig", a trimis prințului Napoleon, tatălui său, o depeșă, în care laudă primirea cordială, care i-s'a făcut din partea familiei imperiale rusești. Tarul Alexandru l'a sărutat de mai multe ori și l'a numit iubitul sau nepot, accentuând relațiile cordiale dintre familia imperială rusească și dinastia Bonaparte. Împărăteasa a dat în onorul prințului un dinou inim, la care au fost invitați numai membrii casei imperiale. Prințul Louis Napoleon a seșut între împăratul și împărăteasa și a fost cu deosebire distins de amândoi. Cu prilegiul festivității Sf.ului George, la care prințul a asistat lângă Tarul, acest din urmă a purtat uniforma regimentului de dragoni, căruia aparține prințul cu rangul de locotenent-colonel.

Împăratul Dom Pedro a primit dela Archiducesa Alice de Toscana oferta să iee locuință în castelul Schackenwerth lângă Karlsbad, proprietatea Archiducesei. Exmonarcul Braziliei nu s'a hotărât încă, dar nu este exclus, că primind acest ofert, se va muta cu locuința pe teritorial monarchiei noastre.

Holera în Turcia. Consulul italian din Teheran a anunțat guvernului său, că groasnică epidemie a holerei bătute la Bagdad, Bassarah, Bașkir și Mohammerah. E mare pericol, că epidemia se va lăși și în alte părți ale imperiului otoman, peste 40.000 de oameni s'au dus, după obicei, în pelerinaj la Kerbelah, o localitate aproape de Bagdad.

Petersburg, 16 Decembrie n. Lucrătorii de mine au hotărât a nu se pune în grevă. Bruxelles, 16 Decembrie n. După o depeșă din Zanzibar, Emin-Pașa suferă de friguri vehemente și de greutatea răsuflării. Medicii se tem de un sfârșit letal.

Stanley și Emin-Pașa. Se știe din Bruxelles, că Stanley, după ce va trece prin Londra și Bruxelles, va merge la Berlin, ca să-și depună omagiile înaintea împăratului Wilhelm. Emin-Pașa se află încă tot rău la Zanzibar. El are accese vehemente de tușă și, neputând înghiți, se nutrește numai cu alimente fluide. Mai multe sciri vin despre un conflict dintre Stanley și Emin-Pașa. La Berlin au sosit scrisori dela Emin-Pașa către profesorul Schweinfurth, în care se plânge, că aspirațiunile politice ale lui Stanley i-au subminat pozițiunea în Wadlai și l'au silit să părăsească provincia ecuatorială, pe care atât de mult a ținut-o.

Timpul în Europa. După timpul turbure de câteva zile a urmat erașii timp mai frumos peste Europa. Termometrul a căzut în noaptea spre 14 l. c. până la 4 grade R. și s'a urcat în decursul zilei la 2 grade R. Barometrul s'a urcat la 769 mm. Presiunea aerului s'a schimbat puțin. Minimul (de 755—760) se lăsează peste Sicilia, maximum (de 770—775) peste Rusia-vestică. Temperatura a scăzut încetăv. După institutul meteorologic central ungar sânt de așteptat vânturi slabe, timp parte noros, ear' în Sud turbure.

VARIETĂȚI.

(Mire cu 6 mirese.) După socoteala unui diar din Berlin, moștenitorul tronului Rusiei e cel mai fericit tinăr de pe fața pământului.

Toată lumea vrea să-l însoare; până acum i-s'au dat 6 mirese, și anume: o princesă prusiană, una daneză, una engleză, una montenegrină, una din casa Orléans și în sfârșit una greacă.

Și cu toate aceste, marele-duce n'are încă nici o mireasă.

(Gloria nu se vinde.) Un Francez bogat, negustor de vinuri, a voit să ajungă și el la gloria literară. Nu știu ce n'ar fi dat pentru a se vedea iscalit sub vre-o piesă teatrală sau sub vre-o altă piesă literară.

Scrisese deci o scrisoare lui Scribe și-i propuse, ca să-l iscalească și pe el alături, când va scrie o piesă teatrală, pentru care îi va da cinci mii de franci.

Scribe îi scrisese însă: „Domnule! Cal și măgar nu se obișnuiesc a se inhăma împreună”.

Măgarul însă, căci Scribe înțelegea sub vorba de măgar pe negustor, totuși se pare că nu a fost tocmai așa prost, căci scrisese lui Scribe: „Domnule! Am cetit scrisoarea d-tale obrănică. Nu înțeleg, cum ai putut să fii atât de îndrăzneț, încât să mă numesci cal”.

Din public.*)

Avis.

Domnii reprezentanți români în congregațiunea municipală sibiană sânt invitați la o conferență ce va avè loc Mercuri, în 18 Decembrie st. n. a. c., la 5 oare după amiază în localitățile casinei române.

Sibiu, în 13 Decembrie 1889.

Biroul clubului.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta re dația nu primesc răspunderea.

POSTA ULTIMĂ.

(Telegramele țării, Sieb.-Deutsch. Tageblatt.)

Budapesta, 16 Decembrie nou. Majoritatea ministrilor desaproabă atitudinea lui Tisza în afacerea lui Kossuth, dar faimele despre o crasă sânt prea timpurii.

Viena, 16 Decembrie n. Astăzi a avut loc în Hofburg sub presidenția Maiestății Sale un consiliu de ministri în privința răspunsului la interpelețiunea despre atitudinea guvernului față cu dreptul public boem.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al TRIBUNEI.

Arad, 16 Decembrie n. (Telegramă particulară). În procesul de presă al „Luminătorului“, dl Barcianu a fost declarat vinovat cu unanimitate de voturi și condamnat la 6 luni închisoare și 500 fiorini amendă.

Praga, 16 Decembrie n. Adunarea oamenilor de încredere ai Germanilor din Boemia a hotărât prin rezoluțiune a protesta în contra acțiunilor dușmănoase Germanilor și neconstituționale, precum și în contra hotărârilor dietei boeme celei din urmă.

Essen, 16 Decembrie n. Lucrătorii de mine au hotărât a nu se pune în grevă.

Bruxella, 16 Decembrie n. După o depeșă din Zanzibar, Emin-Pașa suferă de friguri vehemente și de greutatea răsuflării. Medicii se tem de un sfârșit letal.

Petersburg, 16 Decembrie n. „Novoie Vremia“ publică corespondența unui înalt diplomat rusesc, în care se accentuează, că politica Turciei, decând eu visita împăratului german, a luat o direcție hotărâtă antirusescă. Se țice în corespondență, că în proximal războiu european Turcia de sigur se va afla în partea alianței triple.

Sofia, 16 Decembrie n. Între guvernul bulgar și fabrica de arme din Steyr s'a încheiat un contract pentru furnizarea de 60.000 pușci sistemul Mannlicher.

Belgrad, 16 Decembrie n. „Odjek“ publică astăzi o declarațiune, prin care se resping cu hotărâre din partea guvernului Sârbiei învinovățiile de tendențe dușmănoase austro-ungare, afirmându-se totodată raporturi sincere amicale față cu monarhia habsburgică.

Reprezentantul institutului „Anglobank“ a predat guvernului un protest solemn contra disolvării contractului pentru monopolul sării. Negocierile până acum nu au rezultat cu toată intervenția serioasă a reprezentantului austro-ungar.

Bibliografie.

În deposit la librăria Socce se găsesc următoarele cărți de dl Teodorescu G. Dem., profesor:

Tristele lui Ovidiu pentru cl. IV. gimnasială.

Prosodia latină cl. IV.—V. de gimn. și licee.

Metrica latină pentru cl. VI.—VII. liceale.

Proverbele române (studiu critic).

Colindele române (noțiuni și culegere).

Poesii populare române (mare culegere).

Credințe, datine și moravuri naționale.

Vieța și operele lui Eufrosin Poteca.

„Familia“. Apare în fiecare Duminecă în Oradea-mare. Proprietar, redactor și editor: Ioșif Vulcan. Anul XXV. Sumarul numărului 49 dela 3/15 Decembrie: Ruga dela Chiseteu, comedie populară într'un act, cu cântece și joc, de Ioșif Vulcan. — România, poezie, de Ascanio. — Moș Tudor, novelă de St. Vellescu. — Sonete (după Petrarca), de Ioan Bocanici. Francisca de Rimini, tragedie în cinci acte, de Gustav Drouineau. Traducere de N. A. Bogdan (urmare). — Poesii populare, culese de Vasiliu L. Suci. — Salon: Șapte zile la expoziția din Paris, de Dr. G. Crăinicean. — Bomboane. — Înaintea oglinzii (ilustrațiune). — Literatură și arte. — Teatru și musică. — Biserică și școală. — Ce e nou? — Oglinda lumii. — Ghicitoare de Șach. — Posta redacțiunii. — Călimdarul săptămânii.

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Licitațiuni:

— 4 Martie st. n. 1890 imobilele Arsei Szekulin, în Szerb-Klari, decâtă tribunalul reg. din Chicinda-mare.

— 23 Decembrie st. n. a. c. mobilele lui Aloisiu Papp decâtă executorul judec. din Strigonia.

Edicte:

A se insinua pretensiunile în 45 de zile:

— la rămasul după Ludovic Bende (din Zabola), la tribunalul regesc din Chezdin-Oșorheiu;

— la rămasul după văduva Maria Baumann născ. Schiebl (din Panat) și Teodor Dan, la tribunalul reg. din Arad;

— la rămasul după George Schitl (din Bichș) și Ioan Varga (din Oroșhaz), la tribunalul reg. din Bichș-Giula.

Posturi vacante:

— Un post de subjde la judecătoria cerc. din Ungvár. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente.

— Un post de scriitor la judecătoria cerc. din Abrud. A se adresa în patru săptămâni la autoritățile competente.

LOTERIE.

Tragera din 14 Decembrie st. n.

Budapesta: 10 33 12 39 53.

Călimdarul zilei.

5/17 Decembrie.

Italian: Sava.

Gregorian: Lazar.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 16 Decembrie, 6 oare dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică, Diferența din preajmă, Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului.

Din țeară, 14 Decembrie, 7 oare dimineața.

Table with 5 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică, Temperatura, Direcția și forța vântului, Alțura.

Sosiți în Sibiu.

La 15 și 16 Decembrie n.

Hotel „Neurivier“. Contele Pálffy cu soția, colonel din Sâmbăta. W. Hartig, comerciant din Linz. Dr. Jekel, avocat din Brașov. Dr. Frühbeck, avocat din Sebeșul-săseș.

Hotel „Împăratul Romanilor“. Simeon Rosca, notar din Asod. Ernst Franke, comerciant din Viena. W. Schwarz și Bernhard Deutsch, comercianți din Făgăraș.

Hotel „Meltzer“. Capesius, f. restier din Mercuria. Victor Bariutu, notar din Abrud.

Hotel „Habermann“. Francisc Pokai, croitor din Bistrița. Peindt cu soția din Cund.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Abonament. Abonament 54.

Martți, în 17 Decembrie 1889:

„Die Fledermaus“.

(Liliacul).

Operetă în 3 acte, de Ioan Strauss.

Economic.

Scăderea valutei. Cursurile deviselor și valutei au scăzut neinterupt în zilele din urmă și agio a fost la 12 l. c., luându-se basă de evaluare cursul bucăților de 8 fl., numai de 17 procente, precând la începutul lui Noemvrie a fost încă de 18 1/3 procente. Această cădere continuă a cursurilor valutei într'un timp, când exportul de cereale se mișcă în dimensiuni foarte favorabile, își află explicarea mai cu seamă în cumpărările cele mari de hârtii austriace și ungare ce au avut loc pe piețele germane, care cumpărări, de sine se înțelege, au făcut de lipsă mari ramburse. Din aceasta a rezultat o mare căutare a deviselor vieneze pe piețele germane și o vândare mai mare de devise germane în Viena și Budapesta. Mult au contribuit însă la scăderea valutei în timpul din urmă și scrierile, care s'au pus în circulațiune asupra restaurării valutei intenționate în Austro-Ungaria. Scirea, că ministrul de finance ungar va răspunde la nota de acum câteva săptămâni a colegului seu austriac privitor la restaurarea valutei și că apoi secretarul de stat în ministerul de finance ungar va merge la Viena, pentru de a se înțelege cu guvernul de acolo asupra modului ținerii unei anchete și asupra unei procederi comune, a fost deajuns pentru speculațiile de bursă pentru de a ignora greutățile extraordinare ce împedecă rezolvarea acestei chestiuni și a privi restaurarea valutei în Austro-Ungaria ca aproape iminentă.

Împrumutul de investițiune dela anul 1876. Ministerul reg. ung. de finance face cunoscut, că deoarece couponul din urmă al acestor obligațiuni expiră la 1 Ianuarie 1890, blanchetele cele noue de coupon se pot căpăta gratuit dela 1 Ianuarie 1890 începând până inclusive 30 Iunie 1890 dela cassa principală a băncii de credit ungar prelungă trimiterea talonului de coupon necesar la obligațiuni.

Prolongațiunea medinului la bursa de efecte a făcut de astădată foarte mari greutăți. În urmarea lipsei de bani prețurile prolongațiunii au fost foarte mari; s'au plătit pentru renta de aur ungară de 4% 14—25 cr., pentru renta de hârtie de 5% 1 1/2—4 cr., pentru bonuri rurale noue de 4% 10—15, pentru acțiile băncii de credit ungar 45—65 cr., pentru acțiile băncii ipotecare 15—30 cr., pentru acțiile băncii de escompt 10 până la 20 cr. report.

Insolvențe. Reuniunea creditorilor din Viena anunță următoarele insolvențe: Angelo Avidor et Comp., firmă comercială în Constantinopol; M. Lason și George Rapon, firmă comercială în București; Frideric Kohn, comerciant în Ung-Brod; Ioșif Tramposch, comerciant în Gotschee; Aloisiu Schönberg, proprietar al fabricii de drojdițe, alcool, licor și otet din Atzgersdorf; Constantin Ruppe, comerciant de mărfuri mixte în Viena; Iuliu Schick, croitor în Praga; Giovanni Batta Musina în Goriza; văduva după Maur Kerstein, pantofăriță în Gyöngyös; Samoilă Kobak, mămarul în Stare-Miasto; Leopold Reich, comerciant impr. în H.-Bözörmény; Carol Hirsch, comerciant în Bichș-Ciaba; Adolf Teich, comerciant în Neusohl; Ioșif I. Covo, firmă comercială în Rusciuc; Antonie Krupka, comerciant în Oels.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiunile efectuite în 30 Noemvrie și 1 Decembrie 1889.

Diamandi lui Schmirer, orz 2000 hect., 5'05 lei. Sgardelli lui Schmirer, orz 2450 hect., 4'80 lei. Vechsler lui Schmirer, orz 600 hect., 4'97 1/2 lei. Vechsler lui Schmirer, orz 700 hect., 4'65 lei. Vronis lui Schmirer, orz 3800 hect., 5'45 lei. Tănăsescu lui Schmirer, orz 2000 hect., 4'75 lei. Chrisoveloni lui Schmirer, orz 1000 hect., 4'85 lei. Marris lui Paulli, orz alb 3000 hect., 8'85 lei. Marris lui Frischman, orz alb 1500 hect., 8'35 lei. Gheorghidi lui Christoforato, grâu 3200 hect., 9'80 lei. Politti lui Negropono, grâu 4600 hect., 9'70 lei. Politti lui Feitler, grâu 3700 hect., 10'82 1/2 lei. Curvisiano lui Feitler, grâu 3800 hect., 11'25 lei. Sgardelli lui Chrisoveloni, grâu 4700 hect., 12'70 lei. Cațica lui Paulli, grâu 2250 hect., 9'70 lei.

Prețul mărfurilor.

Tirgul de rimători în Steinbrugg. În 12 Decembrie n. s'a notat: unguresci bețnari gre 45 — până 45 1/2 cr., unguresci grei, tineri 47 — cr. până 48 1/2 cr., de mijloc 46 — cr. până 47 1/2 cr., ușori 44 — cr., până 45 — cr., marfă țărănească, grău — cr., până — cr., de mijloc 44 — cr., până 54 1/2 r., ușoră 42 — cr. până 45 1/2 cr., românești, de Bakony grei 43 — cr. până 45 1/2 cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sârbesci grei — cr., până — cr., transito de mijloc 47 — cr., până 48 — cr., transito ușori 47 cr. până 47 1/2 cr., îngrășat c. ghindă — cr. până — cr. per 4/ cumpăra dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 14 Dec. 1889

Table with multiple columns: Săminte, Grâu, Băntănesc nou, Grâu dela Tisa, Grâu de Pasta, Grâu de Alba-ragală, Grâu de Băcska, Unguresc de Nord, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Hârtie-monetă română . . . Cump. 9.30 vând. 9.35

Lire turcești 10.60

Imperiali 9.60

Ruble rusești 1.25

Bursa de Budapesta

Table with columns: Renta de aur ung., Renta de hârtie, Impurmul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de Viena

Table with columns: Renta de aur ung., Renta de hârtie, Impurmul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de București.

Table with columns: 14 Decembrie, Renta rom., Renta română amort., Oblig. de stat. C. F. R., Rents rom., Impurmul municipal, etc.

Redactor responsabil: Septimiu Albin.

SPRE A EVITA

Insolvența,

o fabrică vieneză de rufe Jäger-iane a fost silită să-și arunce formal această marfă, nouă ni-a succes a-i cumpăra întreaga proviziune cu un preț bagatel și am compus

ADJUSTĂRI de IARNĂ

pentru
domni, dame și copii,

pe care le cinstim pe jumătate ori pe a treia parte.

Dacă voesci să remăi sănătos, la nici un cas să nu întârzi a-ți procura următoarele

Rufe Jäger-iane I^{mitat}

deoare-ce aceste, în urma împărțirii egale a căldurii pe corp, resistă necondiționat influențelor păgubitoare ale naturii.

Grupul I. pentru domni:		Grupul II. pentru dame:	
I jachetă Jäger-iană	prețul 2.40	I jachetă Jäger-iană	prețul 2.70
I ismeană	" 2.50	I ismeană	" 3.—
I păr. încălțitoare de puls Jäger-iană	" —.60	I păr. încălțitoare de puls Jäger-iană	" —.60
I păr. ciorapi Jäger-iani	" —.60	I păr. ciorapi Jäger-iani	" 1.—
I " mănuși	" —.80	I " mănuși	" 1.—
Prețul real 6.90		Prețul real 8.50	
Obiectele de mai sus le vindem numai cu 2 fl. 95 cr. v. a.		Obiectele de mai sus le vindem numai cu 3 fl. 95 cr. v. a.	
Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani:			
I jachetă Jäger-iană, I ismeană Jäger-iană, I păr. încălțitoare de puls Jäger-iană, I păr. ciorapi Jäger-iani, I păr. mănuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25.			
Acest grup III. îl vindem pentru fl. 2.25 v. a.			
Câtă vreme ține proviziunea.			

Pecătuesce acela, care nu se folosește cu această ocaziune.

Se expediază prelungă trimiterea prețului ori prelungă rambursă postală. — Acela, care comandeză toate trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Să ni-se indice, dacă persoana e mare ori mică.

[813] 9—12

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export
Budapest, III., Lajosgasse 181.

Institutul tipografic în Sibiiu.

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- Pădureanca.** Novelă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Pipăruș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Fieca a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărănicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Blăstēm de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica** de Bojena Nēmcová, tradusă din limba boemă de Prof. dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Vlad și Catrină.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Genușoaca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un pețitor îndărănic.** Novelă de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Vântură-Țeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Scăpărătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Taina unei vieți.** De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusciu-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni.** Novelă de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiționiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Institutul tipografic din Sibiiu.

execută tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipăresce

cărți de tot felul,
anunțuri de căsătorie,
anunțuri funebre, placate,
bilete de vizită,
conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile moderate.

De asemenea Institutul primește în editură cărți școlare și în genere cărți menite a fi răspândite în popor, precum sunt: povești, snoave, poezii populare, istorioare morale, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii, scrise în stil popular, și alte de asemenea.

Condițiunile editurii urmează a fi stabilite prin bună învoială între autor și direcția Institutului.

INSTITUT TIPOGRAFIC DIN SIBIIU

recomandă:

DICTIONAR

român-germân și germân-român

de Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână.

704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Partea II. Germână-română.

1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depozit general

pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 58.

NB. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de exemplar.

Carol F. Jickeli în Sibiiu

recomandă

Lampe de petroleu

„EXCELSIOR“,

Lampe de soare „Excelsior“,

Lampe vieneze de „Triumf“

în ajustare simplă dela

florini 5.90 v. a. în sus

pentru

Restaurațiuni și prăvălii

și

în ajustare bogată ca „CANDELABRE de SALON“,

mai departe:

lampe de masă, de mână, de atârnat și de părete, lămpașe

în asortiment bogat cu prețuri moderate.

Locale de vândare: Piața-mică (negustoria de fer) și Piața-mare (trafica de tutun reg. ung.)

Courante de prețuri ilustrate, la cerere, se dau gratis și franco.

[778] 6—7